

Katarina de Medici - nemilosrdna kraljica Francuske u 16. stoljeću

Bogdanić, Dominik

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:844681>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-10**

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

Preddiplomski studij pedagogije i povijesti

Dominik Bogdanić

Katarina de Medici - nemilosrdna kraljica Francuske u 16.st.

Završni rad

Mentor: doc. dr. sc. Igor Josipović

Osijek, 2023.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

Preddiplomski studij pedagogije i povijesti

Dominik Bogdanić

Katarina de Medici - nemilosrdna kraljica Francuske u 16.st.

Završni rad

Znanstveno područje humanističkih znanosti, znanstveno polje povijesti,
znanstvena grana hrvatske i svjetske ranonovovjekovne povijesti

Mentor: doc. dr. sc. Igor Josipović

Osijek, 2023.

Prilog: Izjava o akademskoj čestitosti i o suglasnosti za javno objavljivanje

Obveza je studenta da donju Izjavu vlastoručno potpiše i umetne kao treću stranicu završnoga, odnosno diplomskog rada.

IZJAVA

Izjavljujem s punom materijalnom i moralnom odgovornošću da sam ovaj rad samostalno napisao/napisala te da u njemu nema kopiranih ili prepisanih dijelova teksta tuđih radova, a da nisu označeni kao citati s navođenjem izvora odakle su preneseni.

Svojim vlastoručnim potpisom potvrđujem da sam suglasan/suglasna da Filozofski fakultet u Osijeku trajno pohrani i javno objavi ovaj moj rad u internetskoj bazi završnih i diplomskih radova knjižnice Filozofskog fakulteta u Osijeku, knjižnice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

U Osijeku, 11.9.2023.

Dominik Bogdanić, O122237190

Ime i prezime studenta, JMBAG

SAŽETAK

Katarina de Medici (1519.-1589.) bila je potomak slavne firentinske obitelji Medici. Na Katarinin odgoj najviše su utjecali njena teta Klarisa, papa Klement VII. i redovnice u samostanima, gdje je provela veliki dio svog djetinjstva. Njezin rođak i papa Klement VII. dogovorio je brak između Katarine i budućeg francuskog kralja Henrija II. U prvih nekoliko godina na francuskom dvoru, Katarina je ponajviše promatrala i proučavala važne osobe koje se vodile državu te kako su one upravljale državom. Spoznala je dvije glavne političke stranke, odnosno katolike i protestante te je uspostavljala dobre odnose s mnogim osobama na dvoru da poboljša svoju reputaciju. Njezina uloga na francuskom dvoru je rasla. Katarinin prvi glavni zadatak bio je roditi francuskog nasljednika krune. Nakon smrti Henrijevog oca, Katarina je postala kraljica i vodila je bitke na mnogim područjima francuskog dvora. Tijekom Henrijeve odsutnosti s dvora, Katarina je iskazivala svoju sposobnost u vođenju Francuskom. Najveće političke bitke zadavali su joj obitelj Guise i Burbonci, te suprugova dugogodišnja ljubavnica Diana de Poitiers. Smrću kralja Henrija II., Katarina svojom lukavošću uspijeva preuzeti vlast te upravlja Francuskom preko svojih sinova Franje II., Karla IX. i Henrija III. Vjerski sukobi između protestanata i katolika najviše su obilježili Katarininu vladavinu. Ona je stalno nastojala biti između tih dviju strana i postignuti konačni mir, ali nije uspijevala. Zatim je učinila ono što je smatrala da je najbolje za njezinu obitelj, odnosno naredila je pokolj Hugenota na Bartolomejskoj noći. Te noći poginulo je nekoliko tisuća Hugenota, a Katarina je ostala zapamćena po svojoj okrutnosti. Međutim, Bartolomejska noć nije zaustavila u potpunosti sukobe katolika i protestanata, već su se borbe nastavile.

Ključne riječi: Katarina de Medici, Francuska, Henri II., vjerski sukobi, Bartolomejska noć

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. OBITELJSKA POZADINA I STANJE U ITALIJI PRIJE KATARININOG ROĐENJA ...	2
3. KATARININA ULOGA KAO MALE VOJVOTKINJE	5
4. OD KATARININOG VJENČANJA DO TITULE VOJVOTKINJE OD ORLEANA	8
4.1. PROBLEMI U BRAKU KATARINE I HENRIJA	12
5. KATARINA DE MEDICI – KRALJICA FRANCUSKE	14
5.1. KATARINA U ULOZI KRALJICE-MAJKE	18
6. KATARINA KAO REGENTICA	20
7. BARTOLOMEJSKA NOĆ – VRHUNAC VJERSKIH SUKOBA U FRANCUSKOJ	24
8. POSLJEDNJE GODINE KATARININOG ŽIVOTA	27
9. ZAKLJUČAK	30
10. POPIS LITERATURE.....	31

1. UVOD

Nakon raskošne i bogate renesanse te brojnih novih izuma i otkrića, 16. stoljeće u Europi donosi nove zanimljive zaplete i događaje među vladarskim kućama u mnogim zemljama, posebice u Francuskoj. Tijekom 16. stoljeća, stanje u Francuskoj nije bilo nimalo divno te je imalo svoje uspone i padove, osobito u vjerskom pogledu. Nimalo lagodna situacija u tadašnjoj Francuskoj može se pretpostaviti i činjenicom da se za vrijeme tog stoljeća izmijenilo nekoliko vladara. No, od svih muških vladara, najviše se uzdigla te imala najveći utjecaj vladarica po imenu Katarina de Medici. Njezina osobnost i narav te svi okolni utjecaji, doveli su je do najvišeg položaja u Francuskoj. Mnoge pravovremene odluke u određenim situacijama, gradile su njezin ugled i društveni status. Stoga je sama tema ovog rada prikaz života ove veličanstvene kraljice Francuske, Katarine de Medici.

Cilj ovog rada je prikazati Katarinu de Medici kroz sve njezine životne epohe, opisati događaje koji su vodili do njezinog uspona na tron Francuske i, naposljetku, prikazati njezin način vladavine, kojim je ona postala slavna u francuskoj povijesti po svojoj okrutnosti. U ovome radu pokušat će se odgovoriti na pitanje kako je Katarina zasjele na francusko prijestolje i nastojat će se razjasniti pitanje njezinog utjecaja na francuskom dvoru. Isto tako, razmotrit će se i pitanje Katarinine odgovornosti za nastali pokolj protestanata u Francuskoj.

Prilikom pisanja završnog rada korištena je brojna literatura koja tumači Katarinin život. Kao prednosti korištene literature može se istaknuti raznolikost djela po pitanju jezika i godine izdavanja. Od korištene literature potrebno je istaknuti knjigu Ive Lucatija pod naslovom „Katarina de Mediči“, koja nastoji prikazati Katarinu kao opaku, ali i pravednu vladaricu. „Catherine de' Medici and The Protestant Reformation“ djelo je autorice *Nancy Whitelaw*, koje se najviše usredotočuje na Katarininu ulogu tijekom vjerskih sukoba u Francuskoj. *Barbara Somervill* autorica je djela „Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne“, u kojoj se sažeto daje prikaz najvažnijih Katarininih događaja i njezinih postupaka na francuskom dvoru.

Glavni dio ovog rada temelji se na opisima Katarininog života, njezinih radnji na francuskom dvoru i proces razvijanja odnosa Katarine s ostalim utjecajnim članovima tog razdoblja. Isto tako, rad prikazuje i objašnjava Katarinine političke spletke koje su dovele do pokolja u Bartolomejskoj noći.

2. OBITELJSKA POZADINA I STANJE U ITALIJI PRIJE KATARININOG ROĐENJA

Opisujući povijest 15. stoljeća i razdoblje renesanse, teško je ne istaknuti jedan europski grad koji je najviše utjecao u tom vremenu, a to je grad Firenca u Italiji. Firenca očarava svojom ljepotom, odnosno svojim kupolama, luksuznim vilama, prekrasnim vinogradima i, kao sunce obasjanim, svojim predivnim posjedima i krajolicima.¹ Brojne značajne osobe poznatog imena ostavile su trag u razvijanju Firence kao grada u ono razdoblje, a neke od njih su *Donatello*, *Michelangelo* te *Leonardo da Vinci*.² Jedna od najvažnijih i najutjecajnijih obitelji onog vremena, koja je doprinijela razvitku mnogih područja u Italiji i Firenci, bila je obitelj Medici. Obitelj Medici postupno je gradila svoju moć. Njezini pripadnici razvili su status obitelji od bogatih bankara i mecena do postizanja ugleda najmoćnije obitelji u Europi.³ Iako je obitelj Medici bila među najbogatijima u Europi, nije bilo općenito popularna. Stječući popularnost kroz posuđivanje ogromnog novca brojnim poznatim osobama, nije nikada značilo obožavanje kod ljudi te je dovelo do razvijanja mnogih neprijatelja. Obitelj Medici postala je poznata i po svrgavanju političkih neprijatelja raznim otrovima, te su ih, stoga, mnogi u Francuskoj prozvali „trovačima“.⁴ Svojim bogatstvom, obitelj je pridonijela razvitku učenja i umjetnosti u Firenci te je financijskim sredstvima pomogla u izgradnji brojnih kupola i tornjeva. Tijekom povijesti, nekoliko osoba odigralo je veliku ulogu u promicanju imena ove obitelji te su neke od njih *Cosimo de Medici*, *Lorenzo Veličanstveni* i *Katarina de Medici*. Također, ova obitelj imala je svoje ljude u ulozi pape kao što su *Giovanni de Medici*, koji je kasnije postao papa Lav X., te *Giulio*, kasnije poznat kao papa Klement VII.⁵

Što se tiče položaja same Italije u 15. i 16. stoljeću, ona je bila razdijeljena te se sastojala od nekoliko manjih republika ili država-gradova, kao što su Milano, Parma i Firenca. Francuska i Španjolska su se najviše borile za komadanje pojedinih dijelova Italije. Španjolska je vladala značajnijim dijelovima Italije poput Sicilije, Korzike i većeg dijela južnog poluotoka.

¹ George Frederick Young, *The Medici* (New York: Modern Library, 1933), 3.-8.

² Jean Plaidy, *Žena Zmija*, prev. Ozren Doležal (Zagreb: Mozaik knjiga, 2011), 34.

³ Young, *The Medici*, 9.-11.

⁴ Nancy Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation* (Greensboro, N.C.: Morgan Reynolds Pub., 2005), 11.-13.

⁵ Young, *The Medici*, 10.-12.

Francuska je vladala većim dijelom sjeverne Italije, dok je Rimom i papinskim državama vladao papa i Katolička crkva.⁶ Naime, francuski kralj Luj XII. vodio je velike bitke na talijanskim prostorima, zauzimajući Milano 1500. godine i porazivši milanskog vojvodu *Ludovica Sforzu*. Luj XII. umire 1. siječnja 1515. godine, a pošto nije imao muške djece, na francusko prijestolje stupa njegov daljnji rođak *Francois de Valois-Angouleme*, poznatiji kao Franjo I.⁷ Pri dolasku na prijestolje, Franjo je imao dvadeset i jednu godinu te je bio poznat po svojoj moćnoj fizičkoj građi. Prema naravi, bio je brzoplet i elokventan te je volio knjige, iako nije imao klasično obrazovanje. Također, opisuje ga se kao hrabrog i sposobnog vojnika.⁸ Zanimljivo je navođenje njegove nesreće u životu, a to je poklapanje njegove vladavine s vladavinom Karla V., što je svakako otežavalo Franjinom tadašnjem ugledu i položaju u Europi. Karlo V. bio je, naime, mnogo sposobniji i moćniji vladar od Franje I., što je sprječavalo francuskog kralja da se „izdigne“ kao tadašnji najutjecajniji vladar.⁹ Na početku svoje vladavine, Franjo I. iskazao se u bitci kod talijanskog grada *Malegnana* 13. rujna 1515. godine, gdje poražava Švicarce. Zatim potpisuje konkordat, odnosno dogovor Francuske i Svete Stolice, s papom Leonom X. i sa Švicarcima. Smatra se da je tada utvrđena ravnoteža na talijanskim prostorima.¹⁰ Nadalje, kako bi održao mir u Italiji za svoje Carstvo, Franjo I. odlučuje sklopiti brakove koji će mu učvrstiti veze s tamošnjim najutjecajnijim ljudima. On je pronašao savršenog muža za jednu od svojih rođakinja te je smatrao da će taj brak doprinijeti budućem razvoju situacije u Italiji.¹¹ Njegova rođakinja zvala se *Madeleine de La tour d'Auvergne* koja je bila francuska plemkinja. Ona je bila princeza kraljevske krvi, čiji je otac posjedovao bogate posjede u središnjoj Francuskoj.¹² Za ulogu njezinog muža bio je spreman *Lorenzo II. Medici*, vojvoda od Urbina i unuk slavnog *Lorenza Veličanstvenog. Lorenzo II.* bio je u svojoj 34. godini neoženjen te je 1516. godine postao vladar Firence. Dok je *Madeleine*, Lorenzova buduća supruga, imala je tada samo 16 godina. *Lorenzo II. i Madeleine* imali su vjenčanje 25. travnja 1518. godine u dvorcu *Amboise* u Francuskoj. Francuski kralj Franjo I. priuštio im je pravo kraljevsko vjenčanje.¹³

⁶ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 12.

⁷ Jean Carpentier i Francois Lebrun, *Povijest Francuske*, prev. Vesna Pavković (Zagreb: Barbat, 1999), 124.-125.

⁸ Robert Jean Knecht, *French Renaissance Monarchy: Francis I. and Henry II.* (London ; New York: Longman, 1984), 26.

⁹ Ivo Lucati, *Katarina de Mediči*, prev. Ante Rojnić (Zagreb: Epoha; Novi Sad: Progres, 1966), 9.-11.

¹⁰ Carpentier i Lebrun, *Povijest Francuske*, 125.-126.

¹¹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 18.-19.

¹² Rober Jean Knecht, *Catherine de' Medici* (New York: Routledge, 2014), 7.

¹³ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 19.-20.

Svadbene svečanosti trajale su 6 tjedana, a bile su ispunjene viteškim igrama, plesanjem i gozbama. Unutar zidina dvorca bili su samo najsajjniji ljudi tadašnje Francuske, odnosno najplemenitiji vitezovi i najljepše žene te najslavnije ličnosti kraljevstva. Nekoliko mjeseci poslije, mladenci odlaze u Firencu u kuću Medici, gdje ih je dočekala *Alfonsina Orsini*, Lorenzova majka.¹⁴ Međutim, njihova sreća u braku nije dugo potrajala, budući da se *Lorenzo* ubrzo razbolio od nepoznate bolesti. Povjesničari vjeruju da je patio od sifilisa i tuberkuloze. *Madeleine* je bila trudna, dok je *Lorenzo* otišao u planine u pokušaju da zaustavi svoju bolest. Ubrzo na svijet dolazi dijete koje će ostaviti veliki utjecaj na francusku krunu i njezinu povijest. Punim imenom Katarina Maria Romola de Medici rođena je 13. travnja 1519. godine u Firenci. Katarina se rodila potpuno zdrava, ali je njezin otac bio razočaran jer se nadao muškom nasljedniku, a budući da je bio bolestan, znao je da više neće imati novu priliku za dobivanje sina. Katarinina majka, *Madeleine* se nije nikada oporavila od poroda te je umrla 28. travnja 1519. godine. Samo pet dana poslije, točnije 4. svibnja umire i *Lorenzo*, Katarinin otac. Katarina je sa nepunih mjesec dana ostala siročić te se od samog početka svog života morala boriti. Ovakav početak Katarininog života bio je nagovještaj da njen život neće biti nimalo lagan te da će morati proći kroz razne izazove kako bi dostigla željeni cilj.¹⁵

¹⁴ Lucati, *Katarina de Mediči*, 9.-18.

¹⁵ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 20.-21.

3. KATARININA ULOGA KAO MALE VOJVOTKINJE

Nakon što je Katarina de Medici ostala siročić, kralj Franjo I. se ponudio da bude odgojena u Francuskoj, međutim, Katarinin pra-ujak, papa Leo X je imao drugačije zamisli. Brigu o Katarini trebala je preuzeti *Alfonsina Orsini*, njezina baka.¹⁶ Navodi se da je Alfonsina bila sjajna žena i zaštitnica umjetnosti, ali nije bila sposobna odgajati dijete.¹⁷ Shodno tome, Katarina se naglo razboljela u kolovozu 1519. godine, kada je imala samo nekoliko mjeseci starosti. Život joj je tada „visio o koncu“, ali je uspjela nekako preživjeti. Iste godine, papa Leo X., zabrinut zbog njezinog zdravlja i njene budućnosti, inzistira na Katarinin dolazak u Rim.¹⁸ Naime, Katarina je od samog rođenja bila središte raznih spletki. Pitanje njezine udaje raspravljalo se već u samim počecima njezinog života.¹⁹ Papa Leo X. nije gubio vrijeme, već je konstantno razmišljao kako sklopiti savez sa španjolskim kraljem i tada novim kraljem Svetog Rimskog Carstva, Karlom V. i njegovim neprijateljem, odnosno Franjom I.²⁰ Katarinina nesreća po pitanju umiranja njezinih bližnjih se nastavila. Njezina baka, *Alfonsina Orsina*, umire 7. veljače 1520., što ponovno postavlja pitanje o Katarininoj skrbi. Kardinal *Giulio de Medici*, nećak *Lorenza Veličanstvenog* i Katarinin rođak, dodijeljen joj je kao učitelj.²¹ *Klarisa de Medici*, sestra Lorenza II. i žena *Filipa Strozziya*, preuzela je mjesto glavne skrbnice male Katarine. Ona je bila Katarinina teta te joj je glavni zadatak, u svrhu odgoja, bio pružiti svojoj nećakinji predodžbu o njezinom visokom položaju.²² U obitelji *Strozzi* bilo je živahno te je Katarina uživala igrajući se sa svojim rođacima.²³ Jedan od Katarininih bliskih rođaka bio je njezin polubrat *Alessandro*, kasnije poznatiji kao zloglasni vojvoda od Firence. *Allesandro* je imao neobuzdani temperament koji nije baš privlačio Katarinu te među njima nije bilo nikad povjerenja.²⁴ Katarinin drugi rođak s kojim je provodila više vremena, nego s *Alessandrom*, bio je *Hippolit*.²⁵

¹⁶ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 21.-22.

¹⁷ Edith Sichel, *Catherine de' Medici and The French Reformation* (New York: E. P. Duttonand Company, 1905), 29.

¹⁸ Leonie Frieda, *Catherine de Medici* (London: Weidenfeld & Nicolson, 2003), 20.

¹⁹ Sichel, *Catherine de' Medici and The French Reformation*, 29.-30.

²⁰ Frieda, *Catherine de Medici*, 20.-21.

²¹ Jean Heritier, *Catherine de Medici* (London: George Allen & Unwin LTD, 1963), 16.-17.

²² Sichel, *Catherine de' Medici and The French Reformation*, 30.

²³ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 22.

²⁴ Sichel, *Catherine de' Medici and The French Reformation*, 30.

²⁵ Frieda, *Catherine de Medici*, 21.

Odnos Katarine i *Hippolita* bio je sjajan te je između njih odmah došlo do simpatija.²⁶ Između njih dvoje razvila se neka vrsta privlačnosti te, kako je vrijeme sve više odmicalo, sve češće su tražili jedno drugo u nadi da će se moći po cijeli dan družiti.²⁷ Nadalje, na položaju pape dolazi do nekih iznenadnih promjena koje su utjecale na Katarininu budućnost. Papa Leo X. naglo se razbolio te umro 1. prosinca 1521. godine. Katarinina budućnost tada je ovisila o održavanju moći obitelji Medici u Firenci, bez papine povlastice da im pomogne u postizanju velikog ugleda.²⁸ Nakon samo dvije godine provedene u Rimu, Katarina i kardinal *Giulio* vraćaju se Firencu. U međuvremenu, za novoga papu izabran je *Adrian od Utrechta*, tada prozvan Hadrian VI.²⁹ Međutim, Hadrijan umire 14. rujna 1523. godine od posljedica trovanja. Na sreću kardinala *Giulija* de Medici, on se kruni papinskom krunom 19. studenog 1523. godine i postaje papa Klement VII.³⁰ Naime, prvi cilj pape Klementa VII. bio je povratiti moć svojoj obitelji. Njegov drugi cilj bio je razviti strategiju u međusobnim borbama između Francuske i Španjolske.³¹ U međuvremenu, Katarina se s tetom *Klarisom* nalazila u obiteljskoj palači u Firenci, gdje se družila s rođakom *Hippolitom*. Njih dvoje su se divili likovimana brojnim freskama, igrali su se u dvorištu, oko kipova Davida i Judite. *Hippolit* je bio obrazovan i znao je latinski jezik pa je Katarini prevodio brojne natpise i tumačio značenja raznih medaljona. Također, on ju je vodio u knjižnicu i čitao joj razne knjige i djela. Zanimljivo je da je Katarina kao dijete bila željna znanja i učenja.³² U to vrijeme, papa Klement VII. sklapa savez s Karlom V., ali potajno spletkari protiv njega. On formira sveti savez s Francuskom, Engleskom, Firencem i Venecijom 22. svibnja 1526. godine, poznatiji kao Liga konjak.³³ No, stanje u Italiji sve se više pogoršava. Imperijalne trupe opsjedale su Rim jedno vrijeme te su ga u konačnosti i zauzele 6. svibnja 1527. godine. U Rimu su buknuili nemiri među stanovništvom i dolazi do širenja nezadovoljstva u ostalim gradovima na talijanskim prostorima. Ljudi postaju nemirni i u Firenci se govori protiv obitelji Medici i pape. Do eskalacije nemira dolazi 18. svibnja 1527. godine, kada se sastaju kardinal *Passerini*, predstavnik pape, *Hippolit*, *Alessandro* i vođe stranke obitelji Medici. Odlučeno je da njih trojica odlaze, a nemiri i pljačkanja u gradu su se još više pojačala.³⁴

²⁶ Lucati, *Katarina de Medici*, 22.

²⁷ Sichel, *Catherine de' Medici and The French Reformation*, 30.

²⁸ Frieda, *Catherine de Medici*, 21.

²⁹ Hugh Ross Williamson, *Catherine de' Medici* (New York: Viking Press, 1973), 16.-17.

³⁰ Knecht, *Catherine de' Medici*, 9.-10.

³¹ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 16.

³² Lucati, *Katarina de Medici*, 30.-33.

³³ Heritier, *Catherine de Medici*, 18.

³⁴ Frieda, *Catherine de Medici*, 23.-25.

Stoga je bilo potrebno zaštititi i preostalu nasljednicu obitelji Medici, Katarinu. *Klarisa* je dogovorila premještanje Katarine u samostan *Svete Lucije*, gdje je ona provela sljedećih šest mjeseci. Tamo su se o njoj brinule časne sestre, ali neuspješno.³⁵ Katarina nije ni htjela biti u tom samostanu, ali je barem bila zadovoljna što ne mora slušati konstantne galame i uvrede firentinskih stanovnika na račun kuće Medici. Tamošnje redovnice su se dosta grubo odnosile prema Katarini te joj nisu davale mnogo hrane. Katarina je vrijeme najviše provodila u svakodnevnim molitvama s časnim sestrama. U tom samostanu, Katarina je rasla u mršavu i blijedu osobu.³⁶ Međutim, kuga je poharala većinu Firence, stoga je Katarina, radi svoje sigurnosti, premještena u samostan *Santa-Maria Annunziata delle Murate*, koji se nalazio na drugoj strani grada Firence.³⁷ Život u samostanu *delle Murate* bio je mnogo bolji i pogodniji za Katarinu. Svako jutro i večer u tamošnjem samostanu, Katarina je znala vrijeme provoditi u blagovaonici s časnim sestrama i piti dobro vino, jesti ukusnu hranu, ponekad i kolače. Redovnice su dopustile Katarini da slobodno provodi svoje željene aktivnosti.³⁸ U samostanu *La Murate* su joj gotovo sve časne sestre bile prijateljice. Bila je tamo vrlo sretna, iako se navodi da joj je silno nedostajao *Hippolit*.³⁹ Njezin život tekao je tamo nesmetano te je ona sanjarila o mirnijoj i vedrijoj budućnosti. Tadašnji ljudi u njezinoj četvrti su je voljeli, iskazivali simpatiju prema njoj, bez obzira na njeno prezime i njenu obitelj.⁴⁰ Također, Katarina je ponekad nosila redovničku odjeću i počela je imati kratku kosu jer je planirala postati redovnica. Ali je papa Klement VII., njezin rođak, imao drugačije zamisli u vezi njezine budućnosti.⁴¹

³⁵ Williamson, *Catherine de' Medici*, 20.-21.

³⁶ Meyer, *Duchessina*, 47.-66.

³⁷ Williamson, *Catherine de' Medici*, 21.

³⁸ Jeanne Kalogridis, *The Devil's Queen: A Novel of Catherine de Medici* (New York: St. Martin's Griffin, 2010) 74.-80.

³⁹ Plaidy, *Žena Zmija*, 58.-59.

⁴⁰ Lucati, *Katarina de Mediči*, 34.-39.

⁴¹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 23.

4. OD KATARININOG VJENČANJA DO TITULE VOJVOTKINJE OD ORLEANA

Do 1530. godine, Katarina je uživala i vodila poprilično miran život u samostanu *La Murate*. Međutim, tada su dolazila teška vremena za Katarinu, buduću kraljicu. Nakon pada Rima pod vlast pobunjenika, Firenca je proglasila svoju samostalnu republiku, potpuno slobodnu od dominacije obitelji Medici. Redovnice u samostanu *La Murate* počele su se pripremati za moguće napade neprijatelja.⁴² Jedan od takvih napada dogodio se 19. srpnja 1530., kada je nekoliko naoružanih ljudi, u ime republike, došlo tražiti djevojčicu po imenu Katarina de Medici.⁴³ Vođa ove trupe naoružanih ljudi bio je *Silvestro Aldobrandini*, koji je djelovao po nalogu Sinjorije.⁴⁴ Te večeri, Katarina se iznimno bojala te je nekako uspjela nagovoriti časne sestre da odgode njezino izručenje, barem do jutra. U tom trenutku, Katarina je odrezala polovicu svoje kose i obukla redovničku odjeću. Razlog tom postupku, bilo je Katarinina sigurnost da nijedna redovnica ne smije biti odvedena iz samostana jer se to protivi pravilima crkve. Ideja je bila uspješna i *Aldobrandinijevi* ljudi se povlače.⁴⁵ Sa svojim postavljenim stavom, Katarina je tada pokazala znakove neobične duševne odlučnosti i hladnokrvnosti, što će joj itekako biti od koristi u kasnijem razdoblju života. Također, njezina hrabrost se očituje u tome što se sa svojih napunjenih jedanaest godina odlučila suprotstaviti takvoj trupi naoružanih ljudi, koja ju je vrlo lako mogla i ubiti.⁴⁶ Idućeg dana, *Aldobrandinijevi* ljudi dojahali su na konjima te odveli Katarinu u samostan *Svete Lucije*. Međutim, samo mjesec dana poslije, Firenca je bila oslobođena te se Katarina vratila u samostan *La Murate*.⁴⁷ Katarina je bila previše vrijedan politički adut za papu Klementa VII. i cijelu Italiju, da bi ostala redovnica do kraja svog života. Papi Klementu VII. bio je potreban savez kako bi očuvao i zaštitio crkvene posjede u Italiji od kralja Karla V. te je uvidio savršenu priliku u sklapanju Katarininog braka s nekom utjecajnom osobom u Europi.⁴⁸ Stoga, papa poziva Katarinu u Rim, gdje ona i dolazi 12. listopada 1530. godine.

⁴² Meyer, *Duchessina*, 84.-97.

⁴³ Williamson, *Catherine de' Medici*, 24.

⁴⁴ Frieda, *Catherine de Medici*, 27.

⁴⁵ Williamson, *Catherine de' Medici*, 24.

⁴⁶ Lucati, *Katarina de Medici*, 38.-41.

⁴⁷ Williamson, *Catherine de' Medici*, 24.

⁴⁸ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 23.-24.

Tamo je Katarina ostala osamnaest mjeseci te se družila sa svojom pra-ujnom *Lukrecijom* Salviati i rođacima *Hippolitom* i *Alessandrom*.⁴⁹ Katarini je bilo izuzetno drago da se opet vidi s *Hippolitom* te su se njih dvoje toliko zbližili da su se počele širiti glasine o mogućem vjenčanju. Međutim, papa Klement VII. stao je na kraj tim glasinama, tako što je *Hippolita* učinio kardinalom i poslao ga u Mađarsku.⁵⁰ Što se tiče Katarininih zadataka u Rimu, ona je tamo razvijala svoje zanimanje za umjetnošću i arhitekturom, učila je grčki i latinski jezik te vježbala matematiku. Isto tako, vježbala je razvijanje vještina i sposobnosti potrebnih za budući brak. Nakon nekog vremena, stigla je jedna ponuda koja je oduševila papu Klementa VII. Bila je to ponuda francuskog kralja Franje I., koja je predlagala brak njegovog drugog sina Henrija od *Valoisa*, vojvode od Orleansa, i Katarine de Medici.⁵¹ Isto tako, francuski kralj želio je ovim brakom osigurati vezu u Italiji te kasnije priskrbiti još nekoliko talijanskih prostora svome carstvu.⁵² Kao što je Katarina bila papi Klementu VII., tako je i Henri bio svome ocu Franji. Henri je bio predmet brojnih ženidbenih planova kako bi unaprijedio vanjsku politiku svog oca.⁵³ Nakon što su papa i Franjo I. postigli dogovor oko novčanog miraza, Katarina je vraćena u samostan *La Murate* u Firenci. Tamo je Katarina nastavila svoje obrazovanje, zajedno s pripremama za vjenčanje.⁵⁴ Značajno je reći da, prije braka, svi sačuvani opisi govore lijepo o Katarini. Ističe se da je ona ljubazna, dražesna, dopadljiva i inteligentna djevojka. Također, govoreći o njenom izgledu, Katarina je tada bila mala uzrasta, mršava, velikih i tamnih očiju, otmjenih ruku i malih stopala te pravilnog nosa.⁵⁵ Nadalje, prema planovima Franje I., vjenčanje je trebalo biti najveće i najskuplje u tadašnje vrijeme.⁵⁶ Vjenčanje je službeno održano 28. listopada 1533. godine u Marseilleu, a samu svečanost tog čina vodio je papa Klement VII.⁵⁷ Potrebno je istaknuti da su i mlada i mladoženja bili tada još uvijek dosta mladi, odnosno oboje su imali tek navršenih četrnaest godina.⁵⁸ Poslije vjenčanja održana je velika gozba, na kojoj je Katarina pomno motrila svoju okolinu. Pokušavala je upoznati što više ljudi s kojima će provesti novo razdoblje svog života.⁵⁹

⁴⁹ Williamson, *Catherine de' Medici*, 29.-30.

⁵⁰ Frieda, *Catherine de Medici*, 28.-29.

⁵¹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 24.-25.

⁵² Janie Havemeyer, *Catherine de' Medici: „The Black Queen“* (FosterCity, CA: Goosebottom Books, 2011), 7.

⁵³ Frederic J. Baumgartner, *Henry II, King of France 1547.-1559*. (Durham, NC: Duke University Press, 1988), 27.

⁵⁴ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 23.

⁵⁵ Lucati, *Katarina de Medici*, 43.-45.

⁵⁶ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 24.

⁵⁷ Hugh Noel Williams, *Henri II.: His Court and Times* (London: Methuen, 1910), 84.

⁵⁸ Heritier, *Catherine de Medici*, 32.

⁵⁹ Lucati, *Katarina de Medici*, 51.-53.

Među prvim zapaženim djevojkama bila je *Diana de Poitiers*, koja će svakako utjecati na Katarinin život u dvoru. Ubrzo se papa Klement VII. vraća u Rim, a Katarina započinje svoju drugu etapu života u kojoj će se morati izboriti za svoja prava i odluke.⁶⁰

Nakon raskošnog vjenčanja, Katarina se pridružuje francuskom kraljevskom kućanstvu kao nova vojvotkinja od Orleana.⁶¹ Njezin prvi cilj bio je da je ljudi u tamošnjem dvoru zavole, ali da ne privuče previše pažnje na sebe.⁶² Prvi i glavni čovjek na dvoru, kojeg je Katarina trebala upoznati kako bi poboljšala svoju reputaciju, bio je njezin svekar i tadašnji francuski kralj, Franjo I. Naime, Franjo je imao mnoge ljubavnice od kojih se najviše ističe *Ana de Pisseleu*, poznatija kao vojvotkinja *d'Etampe*.⁶³ Katarina je nastojala dobiti Aninu naklonost te naklonost ostalih kraljevih dama, kako bi podigla svoj politički status.⁶⁴ Naime, Katarinin i Henrijev brak bio je vrlo nepopularan u Francuskoj. Tamošnji stanovnici nisu voljeli Katarinu te su je nazivali raznim pogrđnim imenima.⁶⁵ Samo nekoliko mjeseci poslije njenog vjenčanja, papa Klement VII. umire te Katarinina sudbina počinje ovisiti o kralju Franji I. No, Franjo se divio njezinoj inteligenciji i snazi, dok se Katarina divila njegovom samopouzdanju i entuzijastičnom uvažavanju umjetnosti i književnosti.⁶⁶ Ona je provodila što više vremena s kraljem i tako si osiguravala svoj položaj na francuskom dvoru.⁶⁷ Iako se Katarina trudila svima udovoljiti, najmanje joj je to uspjelo kod svoga supruga Henrija. Bilo je veoma očito da Henrija nije zanimala njegova supruga te da je on više zapažao plemkinju pod nazivom *Diana de Poitiers*, koja je bila devetnaest godina starija od njega.⁶⁸ *Diana* je bila udovica i Katarinina daljnja rođakinja prema njihovom zajedničkom djedu. *Diana* je čuvala Henrija još dok je bio dijete te mu je pružala brigu, ljubav i svu potrebnu pažnju, koju Henri pritom nije dobio ni od svoje preminule majke ni od oca.⁶⁹ Katarina je uvidjela svoje nedostatke u izgledu prema usporedbi s *Dianom*. *Diana* je izgledala visoko i tanko dok je Katarina bila niska, tamna i zdepasta.⁷⁰ Također, Katarina je uočila tri vladajuće stranke među visokim plemstvom na dvoru. Prva vladajuća stranka su bili Burbonci, koji su bili povezani s vladajućom kućom *Valois*. Kao sljedeća vladajuća stranka spominje se obitelj *Guise*.

⁶⁰ Williamson, *Catherine de' Medici*, 37.-39.

⁶¹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 30.

⁶² Heritier, *Catherine de Medici*, 35.

⁶³ Knecht, *Catherine de' Medici*, 19.

⁶⁴ Heritier, *Catherine de Medici*, 35.-36.

⁶⁵ Sichel, *Catherine de' Medici and The French Reformation*, 35.-36.

⁶⁶ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 25.

⁶⁷ Frieda, *Catherine de Medici*, 50.

⁶⁸ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 34.

⁶⁹ Frieda, *Catherine de Medici*, 52.-53.

⁷⁰ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 34.-35.

Treća vladajuća stranka na dvoru bila je obitelj *Montmorensi*. Katarina je ubrzo shvatila da se ove tri stranke najviše natječu za moć u Francuskoj.⁷¹ Nadalje, važan događaj za Katarininu budućnost događa se 12. kolovoza 1536. godine, kada iznenada umire Franjo III., vojvoda od Bretanje, sin Franje I. i Henrijev brat.⁷² Naime, nekoliko dana prije smrti, Franjo III. igrao je tenis s gospodom iz dvora. Bio je pravi ljetni dan i vojvoda je zatražio čašu vode, koju mu je donio grof *Sebastian Montecuccoli*. Nakon što je popio čašu vode, vojvoda se iznenada srušio, što je rezultiralo smrću par dana poslije.⁷³ Šokiran ovom viješću, kralj optužuje *Montecuccolija* za trovanje njegovog sina, iako je liječničkim pregledom utvrđeno da nije postojalo nikakvih znakova otrova.⁷⁴ Naime, *Montecuccoli* je bio podrijetlom Talijan, a Francuzi su smatrali da je glavno oružje Talijana u ubijanju upravo otrov. Ova teorija nikako nije išla na ruku mlade Katarine, za koju su ljudi ponovno počeli širiti razne glasine. *Montecuccoli* je podvrgnut mnogim oblicima mučenja, dok nije priznao da je kriv za smrt vojvode. Osuđen je na smrt i njegovo tijelo je raščetvoreno na ulicama *Liona*.⁷⁵ Razdoblje žalovanja za sinom francuskog kralja trajalo je četrdeset i pet dana. Na neko vrijeme sva je zabava na dvoru prestala.⁷⁶ Tada se Katarinin položaj na dvoru mijenja, tako što ona i Henri postaju izravni nasljednici i pretendenti francuske krune.⁷⁷

⁷¹ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 28.-30.

⁷² Williamson, *Catherine de' Medici*, 43.

⁷³ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 36.

⁷⁴ Williamson, *Catherine de' Medici*, 43.

⁷⁵ Frieda, *Catherine de Medici*, 55.

⁷⁶ Christopher W. Gortner, *Ispovijesti Katarine Medici*, prev. Nevena Erak (Zagreb: Lumen izdavaštvo, 2011), 81.

⁷⁷ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 31.

4.1. Problemi u braku Katarine i Henrija

Smrću mladog vojvode i budućeg nasljednika, Katarini se otvorio izravan put ka francuskom prijestolju. Međutim, još ju je čekalo mnogo problema do te pozicije na dvoru. Jedno od tih problema bilo je rađanje Henrijevog nasljednika. Katarina i Henri bili su već tri godine u braku te se sve više počelo sumnjati u njihovu mogućnost imanja djece⁷⁸ No, Katarinina situacija se još više pogoršala kada je Henrijeva muževnost potvrđena. Naime, tijekom vojnog pohoda u Piemontu 1537. godine, Henri je imao aferu s *Filipom Duci* koja mu je kasnije rodila i kćer. Henri je kćer legitimirao pod nazivom *Diana* od Francuske, navodno u čast *Diane de Potiers*.⁷⁹ Tada se još više počelo sumnjati u Katarininu neplodnost. Katarina se podlegla mnogim liječenjima i testiranjima kako bi dokazala suprotno i ubrzala proces zatrudnjivanja. Bila je okružena mnogim liječnicima, proricateljima i čarobnjacima te je znala koristiti svakakve stvari, pa čak i do te mjere da je znala piti urin trudne životinje.⁸⁰ Navodi se da su godine od 1539. do 1542. bile jadne i bijedne za Katarinu jer je konstantno pokušavala zatrudnjati, ali uzalud. Nadalje, najveći Katarinin problem u odnosu s Henrijem, stvarala je *Diana de Poitiers*. Veza između *Diane* i *Henrija* postaje još dublja 1538. godine, kada *Diana* postaje njegova ljubavnica i dolazi na dvor.⁸¹ Henri više nije ni pokušavao prikriti njihovu aferu. Nosio je *Dijanine* boje i za svoj amblem je uzeo polumjesec koji je predstavljao mitsku božicu Dijanu.⁸² Dijanin utjecaj na Henrija bio je izrazito velik. Primjerice, ona je podržavala obitelj *Guise* u političkim namjerama te je onda i Henri počeo favorizirati navedenu obitelj.⁸³ Situacija se poboljšava 19. siječnja 1544. godine, kada Katarina rađa svoje prvo dijete nazvano po njegovom djedu i francuskom kralju Franji. Prvo i najstarije Katarinino dijete ostat će u povijesti zapamćeno kao Franjo II.⁸⁴ Sljedeće godine Katarina je rodila svoje drugo dijete i prvu kćer nazvanu Elizabeta. Dvije godine poslije, odnosno 1547. godine rodila je drugu kćer zvanu Klaudija.⁸⁵

⁷⁸ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 31.

⁷⁹ Knecht, *Catherine de' Medici*, 29.

⁸⁰ Jennifer Gordetsky, Ronald Rabinowitz, Jeanne O' Brien, „The „infertility“ of Catherine de Medici and its influence on 16th century France“, *The Canadian Journal of Urology* 16 (2009), br. 2: 4586.

⁸¹ Williamson, *Catherine de' Medici*, 48.

⁸² Meyer, *Duchessina*, 247.

⁸³ Frieda, *Catherine de Medici*, 57.-58.

⁸⁴ Heritier, *Catherine de Medici*, 48.

⁸⁵ Williamson, *Catherine de' Medici*, 59.

U međuvremenu, kraljevo stanje se sve više pogoršavalo. Često se žalio na infekcije mjehura, rane iz kojih curi gnoj te na ostale bolesti.⁸⁶ Prije same smrti, Franjo je upozorio svoga sina da obrati pažnju te da se pazi obitelji *Guise*. No, Henri očaran Dijaninom pažnjom i njezinim podržavanjem te obitelji, uzima to upozorenje „zdravo za gotovo“.⁸⁷ Naposljetku, Franjo I. umire 31. ožujka 1547. godine.⁸⁸ Tada je započelo novo razdoblje za Katarinu de Medici, koja dolazi na francusko prijestolje kao kraljica, uz svoga supruga Henrija, kao francuskog kralja.⁸⁹

⁸⁶ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 40.-41.

⁸⁷ Williamson, *Catherine de' Medici*, 60.

⁸⁸ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 41.

⁸⁹ Lucati, *Katarina de Mediči*, 88.

5. KATARINA DE MEDICI – KRALJICA FRANCUSKE

Katarina de Medici sa svojih dvadeset i osam godina postaje francuska kraljica, dok je njezin suprug Henri okrunjen 1547. godine za kralja Francuske.⁹⁰ Preuzevši francusko prijestolje, Henri se ubrzo odlučio riješiti svih očevih bliskih savjetnika, uključujući vojvotkinje *d'Etampe*.⁹¹ Također, na dvor se vraćaju glavni članovi obitelji *Guise*, kao što su kardinal od *Lorraine*, i njegov brat vojvoda od *Guise*.⁹² Bilo bi uobičajeno reći da je Katarina tada imala najveći politički utjecaj, no to nije bilo točno. Henri je najviše slušao političke savjete ostalih, posebice od svoje ljubavnice *Diane* i starog prijatelja *Montmorensija*.⁹³ *Dijanin* utjecaj sve je više jačao te ona „gura“ Katarinu u stranu. Tadašnji *Dijanin* položaj na dvoru bio je Henrijeva prijateljica, ljubavnica i savjetnica, dok je Katarinina uloga na dvoru bila ovjekovječiti dinastiju.⁹⁴ Nakon što je rodila troje djece, Katarina rađa još sedmero tijekom Henrijeve vladavine. Rodila je Luja, vojvodu Orleanskog, 3. veljače 1549. godine, ali on iznenada umre 24. listopada 1550. godine. Zatim Katarina rađa buduće vladare, Karla IX. 27. lipnja 1550. godine i Henrija III. 20. rujna 1551. godine. Ona dovodi na svijet još Margaretu 14. svibnja 1553., Franju-Herkula, vojvodu od *Anžua*, 18. ožujka 1555. i naposljetku blizanke, *Jeanne* i Viktoriju 24. lipnja 1556. godine. Nažalost, *Jeanne* je umrla pri rođenju, dok je Viktorija umrla nekoliko tjedana poslije.⁹⁵ Nadalje, potrebno je istaknuti da je kraljica Škotske, šestogodišnja Marija došla na dvor u kolovozu 1548. godine, kako bi se zaručila s Franjom II., najstarijim Katarininim sinom.⁹⁶ Marija je dobila sjajnu dobrodošlicu u francuskom dvoru te je čak dijelila sobu s Katarininom kćerkom Elizabetom.⁹⁷ Isto tako, *Guiseovi* su je doveli kao mladu djevojku iz Škotske jer su se nadali da će ona jednoga dana postati vladarica Francuske, Škotske i Engleske te da će oni imati velike koristi od toga.⁹⁸ Nadalje, Henri je htio vladati sjevernom Italijom pa je nekoliko puta otišao u Italiju sklapati mnoge saveze i osvajati nove teritorije. Naime, tijekom svojih napuštanja francuskog dvora, znao je Katarinu učiniti regenticom dvora u svojoj odsutnosti.

⁹⁰ Frieda, *Catherine de Medici*, 70.

⁹¹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 43.

⁹² Lucati, *Katarina de Medici*, 95.

⁹³ Knecht, *Catherine de' Medici*, 34.

⁹⁴ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 44.

⁹⁵ Knecht, *Catherine de' Medici*, 34.

⁹⁶ Williamson, *Catherine de' Medici*, 61.

⁹⁷ Sheila Watson, *Mary Queen of Scots* (Hove: Wayland, 1995), 6.

⁹⁸ Judith Merkle Riley, *Gospodar želja*, prev. Maja Opačić (Zagreb: Znanje, 2017), 63.-64.

Ona je nadzirala opskrbu vojske te je ponosno izvijestila svoga supruga da je obavljala pravilno svoje dužnosti.⁹⁹ U međuvremenu, Katarina je i službeno okrunjena kao kraljica, odnosno 1549. godine. Dok je Katarina prihvaćala krunu, *Diana* je stajala pokraj kralja.¹⁰⁰ Teško se može opisati koliko je veliko poniženje Katarina imala, tijekom cijelog svog braka s Henrijem. Nadovezujući se na prethodno, nakon uspješnog pohoda u Italiji, kralj Henri II. trebao je trijumfalno obaviti ulazak u grad *Lion*. Umjesto da kraljica i kralj zajedno obave ulazak, Henri i *Diana* ulaze 23. rujna 1548., a Katarina ulazi sljedećeg dana. Katarina je tada bila ljuta i posramljena.¹⁰¹ Katarina je nalazila utjehu u mnogim prorocima, poput Nostradamusa, koji su joj proricali veliku budućnost.¹⁰² Bez obzira na sve, ona je obožavala svoga supruga Henrija i živjela je u strahu da će ga izgubiti. Iako je bila vrlo žalosna zbog suprugove ljubavi prema *Dijani*, ona je skrivala svoje osjećaje tijekom njegova života.¹⁰³

Što se tiče tadašnjeg stanja u Francuskoj, vjerske tenzije sve su više rasle. Calvinisti, odnosno sljedbenici teologa *Jeana Calvina* i njegove religije, rapidno su razvijali svoj pokret tijekom 1530-ih godina te su prozvani Huguenotima. Francuzi su bili siti katoličke crkve te su gotovo svi smatrali da je korumpirana, ali se nisu slagali s načinom provođenja reformi.¹⁰⁴ Obitelj *Guise* podržavala je katoličku vjeru te je imala veliki utjecaj na francuskog kralja Henrija II. Stoga je i Henri branio katoličku vjeru, iako je njegov otac više podržavao protestante. Referirajući se na Katarinu, ona nije gajila nekakvu veliku zabrinutost po pitanju vjerske pripadnosti i nije se slagala sa suprugovim žestokim postupcima prema protestantima. Iako je Katarina odrasla uz katolike i svoje rođake koji su kasnije postali pape, ona nije imala nekakva snažna vjerska uvjerenja. Važno je istaknuti da ona nije vidjela Huguenote kao nekakvu prijetnju, te se čak i slagala s njihovim ponekim reformama.¹⁰⁵

Nadalje, Katarina je postepeno razvijala svoje različite osobine koje su joj poboljšavale reputaciju, uključujući lukavost i domišljatost. Naime, škotska kraljica Marija došla je na francuski dvor s nekoliko svojih mlađih dama koje su privlačile kraljevo oko, a jedna od njih zvala se Marija Fleming. S njom je kralj Henri imao aferu, sve dok *Diana* nije saznala za to i protjerala ju s dvora natrag u Škotsku.¹⁰⁶

⁹⁹ Knecht, *Catherine de' Medici*, 41.-44.

¹⁰⁰ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 44.

¹⁰¹ Frieda, *Catherine de Medici*, 86.

¹⁰² Lucati, *Katarina de Mediči*, 105.-106.

¹⁰³ Knecht, *Catherine de' Medici*, 39.

¹⁰⁴ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 42.

¹⁰⁵ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 44.-46.

¹⁰⁶ Frieda, *Catherine de Medici*, 97.-98.

Vjeruje se da su upravo Katarina i *Montmorensi* potaknuli Mariju Fleming na približavanje kralju, kako bi *Dijanu* izbacili s dvora.¹⁰⁷ Što se tiče Katarininog slobodnog vremena na dvoru, imala je veliko zanimanje u umjetnost te je voljela čitati i analizirati djela *Niccole Macchiavelija*, čija će joj razmišljanja dobro poslužiti u budućnosti, posebice djelo „Vladar“.¹⁰⁸ Isto tako, za vrijeme novog rata protiv Svetog Rimskog Carstva, Henri određuje Katarinu za regenticu u njegovoj odsutnosti. Katarina je vrijedno iskoristila svoju ulogu regentice te je organizirala brodove ispunjene raznim zalihama i oružjima. Osigurala je vojsci dovoljno hrane za preživjeti i dovoljno metaka za buduće vojne akcije.¹⁰⁹ Rat se odužio i ispraznio je francusku blagajnu te nije donio značajnu prevagu ni s jedne ni s druge strane.¹¹⁰ U drugoj polovici 1555. godine Karlo V. se odriče krune u korist svoga sina Filipa II., koji postaje novi španjolski kralj. Filip II. je tada ponovno napao Francusku, a Henri je zamolio Katarinu da upravlja financijskim sredstvima potrebnim za rat.¹¹¹ Navodi se da je tada Francuska bila pred potpunim porazom, a kao jedina uzdanica države ostala je prijestolnica u Parizu, gdje se nalazila Katarina. Ona je tada iskoristila svoju priliku te je otišla ravno k svojim trupama vojske. Osim što im je donijela hrane i municije, Katarina je prodrmla i ohrabrila vojsku za nastavak borbe. Francuska je bila spašena te se može reći da su Katarinin stav i njezina hrabrost donijeli pobjedu Francuskoj.¹¹² Značajno je to da je tada kralj Henri II. promijenio svoj stav prema supruzi te ju je počeo više cijeniti i poštovati.¹¹³

Tadašnji najveći Katarinini neprijatelji na dvoru bili su *Guiseovi*. Oni su bili uvjereni da će, nakon Henrijeve smrti, vladati državom.¹¹⁴ Također, jačali su svoj utjecaj sklapanjem brakova, primjerice sklapanjem braka između Marije, škotske kraljice, i budućeg francuskog kralja, Franje. Također, Katarinina kćer, Elizabeta ušla je u brak sa španjolskim kraljem Filipom II. 1559. godine.¹¹⁵ Nakon vjenčanja Elizabete i Filipa održavane su brojne svečanosti koje su uključivale razne sportove, viteške igre i plesanje. Viteški turnir bio je jedna od svečanosti koji se održavao 30. lipnja 1559. godine. Na tom turniru, kralj Henri II. osobno je htio sudjelovati i pokazati svoju sposobnost i spretnost.¹¹⁶

¹⁰⁷ Lucati, *Katarina de Mediči*, 109.

¹⁰⁸ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 43.-46.

¹⁰⁹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 47.-49.

¹¹⁰ Frieda, *Catherine de Medici*, 102.-107.

¹¹¹ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 47.-48.

¹¹² Lucati, *Katarina de Mediči*, 117.-119.

¹¹³ Williamson, *Catherine de' Medici*, 68.-69.

¹¹⁴ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 48.-49.

¹¹⁵ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 52.-53.

¹¹⁶ Lucati, *Katarina de Mediči*, 124.-125.

Naime, astrolog *Ruggieri* je prorekao Katarini da će Henri umrijeti od rane zadobivene na viteškom turniru u njegovoj četrdesetoj godini. Ona ga je upozoravala da ne sudjeluje, ali je Henri odbio poslušati.¹¹⁷ Tijekom borbe došlo je do sudara koplja između Henrija i njegovog protivnika te se dio koplja zabio u Henrijevo lijevo oko. Njegovi pomoćnici su ga odmah prebacili u palaču i pozvali liječnike, koji su samo previli ranu. Bilo je vidljivo da je kralj umirao. Liječnici su trebali izvaditi dio koplja iz glave i obaviti operaciju lubanje. Međutim, nitko od liječnika nije znao obaviti taj zahvat, ali i oni koji su znali, nisu htjeli jer je bio prevelik rizik operirati kralja i možda ne uspjeti.¹¹⁸ Katarina je plakala i molila se da njezin suprug preživi. Francuski kralj Henri II. ostao je još nekoliko dana živjeti sa zadobivenim ranama, ali na kraju umire 10. srpnja 1559. godine. Tada se Katarinina uloga mijenja na dvoru i ona postaje kraljica-majka, dok njezin sin Franjo II. postaje kralj sa svojih petnaest godina.¹¹⁹

¹¹⁷ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 51.-52.

¹¹⁸ Lucati, *Katarina de Mediči*, 125.-127.

¹¹⁹ Knecht, *Catherine de' Medici*, 58.-59.

5.1. Katarina u ulozi kraljice-majke

Zbog Henrijeve smrti, Katarina je provela idućih četrdesetak dana u žaljenju.¹²⁰ Tada dolazi do promjena među vladajućim ljudima na dvoru. Obitelj *Guise* ubrzo se spakirala i stigla na dvor kao buduća najutjecajnija obitelj.¹²¹ Isto tako, kraljevom smrću, *Dijanin* boravak na dvoru završava. Bila je prisiljena predati sve kraljevske dragulje i posjede koje joj Henri udijelio.¹²² Nadalje, Franjo II. okrunjen je za kralja Francuske u katedrali u *Reimsu* u rujnu 1559. godine.¹²³ Međutim, on još nije bio spreman za tu ulogu te je trebao pomoć koju je pronašao kod vojvode od *Guisea* i kardinala od *Lorraine*. Usto, kralj Franjo II. bio je podložan čestim visokim temperaturama i plućnim bolestima, što je dodatno otežavalo njegovom vladanju državom.¹²⁴ Važno je reći da je Katarina, od prvog dana Franjine vladavine, mudro puštala glavnu političku scenu obitelji *Guise* jer je znala u kakvom je stanju Henri ostavio Francusku.¹²⁵ Naime, Henri je bio veliki potrošač te je ostavio Francusku u velikim novčanim problemima. *Guiseovi* su se više usredotočili učenju Franje odvrćanju od protestanata nego što su se bavili ekonomskim problemima zemlje.¹²⁶ Katarina je vjerovala da je važnije učenje mladog kralja o preuzimanju moći i nadopunjavanju riznice.¹²⁷ Isto tako, Katarina je upozorila *Guiseove* na nastavljanje vjerskih progona te se zalagala svim mogućim sredstvima da *Guiseovi* popuste oštru politiku progona prema protestantima.¹²⁸ *Guiseovo* povećavanje progona protestanata služilo je samo jačanju hugenotskog otpora. Stoga, uz pomoć protestantske kraljice Engleske, Elizabete I., dolazi do stvaranja zavjere među Hugentima.¹²⁹ Smatra se da su navarski kralj Antonio i Luj, princ od *Kondea*, bili jedni od glavnih organizatora te zavjere. Nije utvrđeno koji im je točno bio cilj, ali se navodi da su planirali oteti i ubiti vođe obitelji *Guise* te zarobiti kralja Franju II.¹³⁰ No, ubrzo se planovi te zavjere šire diljem dvora te za njih saznaju braća *Guise* i sama Katarina. *Guiseovi* su žurno reagirali i donijeli odredbu prebacivanja kralja i ostalih važnih ljudi na dvor *Ambois*.

¹²⁰ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 52.

¹²¹ Frieda, *Catherine de Medici*, 121.-122.

¹²² Knecht, *Catherine de' Medici*, 59.-61.

¹²³ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 54.

¹²⁴ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 58.

¹²⁵ Frieda, *Catherine de Medici*, 129.

¹²⁶ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 58.-59.

¹²⁷ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 58.

¹²⁸ Lucati, *Katarina de Medici*, 144.

¹²⁹ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 58.

¹³⁰ Lucati, *Katarina de Medici*, 144.

Također, odlučili su unaprijed spriječiti zavjeru, tako što je nekolicina ljudi uhvaćena u šumama oko dvora *Ambois* 1560. godine.¹³¹ *Guiseovi* su htjeli Hugenote naučiti lekciju te su svakoga dana ispred dvora *Amboisa* izvršavana ubojstva protestanata. Bila su to javna smaknuća na kojima su mogli prisustvovati svi ljudi.¹³² Ovo krvoproliće trajalo je punih mjesec dana, a Katarina se najviše trudila što prije spriječiti ova ubijanja.¹³³ Uz spletkarenje obitelji *Guise*, Katarina je morala razmišljati o nasljeđivanju francuskog prijestolja, pošto je kralj Franjo II. bio sve bolesniji krajem 1560. godine. Naime, kralj Franjo II. se sve više žalio na glavobolju, toliko jaku da nije mogao podnijeti ni najmanju buku.¹³⁴ Vrijeme je provodio u svojoj sobi, a posjećivali su ga kraljica Marija i Katarina.¹³⁵ Nadalje, Katarina je odlučila posjetiti proroka Nostradamusa, koji joj je prerekao da će Franjo ubrzo umrijeti, a da će ga naslijediti njezin drugi sin, Karlo. Budući da je Karlo imao samo deset godina, umjesto njega, prema tradiciji, trebao je vladati kralj Navare, dok Karlo ne navrší dovoljno godina da može sam vladati. Međutim, Katarina nije htjela prepustiti francusku krunu kralju Navare.¹³⁶ Ona je odlučila boriti se za svoju prevlast te prevlast svoje djece. Shodno tome, može se okarakterizirati Katarinina požrtvovnost i borbenost. Katarina je bila okružena brojnim neprijateljima te je riskirala da je izbace s dvora, kako bi priuštila sebi i djeci bolji život.¹³⁷

Naime, ona je dogovorila tajni sastanak s Antonijem, kraljem Navare, te ga nagovorila da potpiše dokument kojim Katarina postaje regentica, u slučaju Karlovog stupanja na prijestolje. Katarina mu je zauzvrat obećala da će postati glavni general-pukovnik kraljevstva te da će spriječiti ubojstvo njegovog brata Luja.¹³⁸ Luj, princ od *Konde*, bio je osuđen na smrt 26. studenoga 1560. godine, ali je Katarina bila u dobrim odnosima s dvojicom sudaca koji nisu u konačnosti potpisali smrtnu presudu.¹³⁹ Naposljetku, Franjo II. umire 5. prosinca 1560. godine te je Katarina uspjela u spašavanju života Luju i ispunjavanju obećanja. Na prijestolje je tada stupao Katarinin drugi sin, Karlo, koji je još bio previše mlad vladati Francuskom. Stoga, Katarina dobiva ulogu regentice i nema namjeru maknuti se s političke scene Francuske.¹⁴⁰

¹³¹ Frieda, *Catherine de Medici*, 134.-135.

¹³² Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 59.-61.

¹³³ Lucati, *Katarina de Mediči*, 147.

¹³⁴ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 62.

¹³⁵ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 60.

¹³⁶ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 63.

¹³⁷ Lucati, *Katarina de Mediči*, 156.

¹³⁸ Williamson, *Catherine de' Medici*, 110.-111.

¹³⁹ Knecht, *Catherine de' Medici*, 72.

¹⁴⁰ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 60.-61.

6. KATARINA KAO REGENTICA

Krajem 1560. godine Katarina dobiva funkciju regentice, dok njezin sin Karlo ne navrší četrnaest godina. Navodi se da tada počinje novo razdoblje Katarininog života, točnije njezino najteže i najvažnije razdoblje u životu.¹⁴¹ Katarinina najveća želja bila je vratiti slavne dane vladavine Franje I. i Henrija II.¹⁴² Njezin prvi čin, na mjestu regentice, bio je ispunjenje danog obećanja, a to je imenovanje Antonija, kralja Navare, novim generalom-pukovnikom države.¹⁴³ Katarina je u svojoj novoj ulozi preuzela upravljanje vladom jednako učinkovito kao da je bila kralj. Ona je predsjedavala kraljevim vijećem, pokretala i kontrolirala državne poslove te je usmjeravala unutarnju i vanjsku politiku. Također, ona je prva primala i otvarala obavještenja, a pisma su joj se čitala prije nego što ih je kralj potpisao. Svaki kraljev odgovor bio je popraćen pismom njegove majke. To sve govori o Katarininoj moćnoj ulozi u tom razdoblju te je ona čak dala i sebi novi pečat u skladu sa svojim novim statusom.¹⁴⁴ Nadalje, na početku 1561. kralj Navare je zahtijevao veću moć na francuskom dvoru i uklanjanje vojvode od *Guisea* sa svih utjecajnih pozicija. U slučaju ne ispunjenja tih zahtjeva, kralj Navare prijetio je da će napustiti vladu i francuski dvor. Katarina je znala da je kralj Navare imao ogromnu potporu progonjenih Hugena te da bi njegov odlazak značio početak građanskog rata.¹⁴⁵ Njezin stav bio je da prijestoljem ne treba diktirati nijedna vladajuća stranka te da treba postojati određena uloga ravnoteže.¹⁴⁶ Ona nije željela birati između dvije strane te nije željela da netko od vladajućih obitelji napusti dvor. Stoga je skoro tjedan dana pregovarala s obje strane te je, u konačnici, uspjela postići kompromis. Katarinin glavni argument za postizanje kompromisa bio je da nijedna obitelj ne bi mogla vladati cijelom ujedinjenom Francuskom bez druge obitelji jer bi u protivnom nastao kaos i uništenje.¹⁴⁷ Nadalje, Katarinin sin okrunjen je 15. svibnja 1561. godine kao Karlo IX.¹⁴⁸ Prisutnost Katarinine snahe, Marije *Stuart* na francuskom dvoru tada se završava. Iako je Mariji teško pao odlazak natrag u svoju domovinu, ona to čini na nagovor svojih ujaka.¹⁴⁹

¹⁴¹ Lucati, *Katarina de Mediči*, 169.

¹⁴² Frieda, *Catherine de Medici*, 144.

¹⁴³ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 65.

¹⁴⁴ Knecht, *Catherine de' Medici*, 73.

¹⁴⁵ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 66.

¹⁴⁶ Lucati, *Katarina de Mediči*, 172.

¹⁴⁷ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 66.-67.

¹⁴⁸ Knecht, *Catherine de' Medici*, 76.

¹⁴⁹ Lucati, *Katarina de Mediči*, 175.-176.

Što se tiče samog ekonomskog stanja u Francuskoj u Karlovom razdoblju, ona se nalazila u jako teškoj situaciji i velikom pritisku Katoličke crkve i Hugena. Naime, kako je Francuska bila u teškoj situaciji po pitanju financija, Katolička crkva trebala je početi plaćati poreze koje dosad nije morala plaćati. Stoga je održana sjednica vijeća 1561. godine, koja je okupila kraljevsku obitelj, svećenstvo i predstavnike Hugena, ali tamo nije ništa riješeno.¹⁵⁰ Zabrinjavajuće je bilo promatranje stanja u Francuskoj od strane španjolskog kralja, Filipa II., koji je počeo spremati svoju vojsku u novi napad. Njegov cilj bio je uspostava katoličke vjere u Francuskoj te je obitelj *Guise*, čuvši za ovo, bila veoma oduševljena. Isto tako, Katarina je čula za ovo te je slala pisma svojoj kćerki i Filipovoj supruzi, Elizabeti, da pokuša nekako spriječiti najgori mogući rasplet. Na suprotnoj strani, Hugeni su tražili sebi saveznike, kako bi i oni mogli spremni ući u sukob.¹⁵¹ Katarina je ponovno nastojala pronaći zajednički jezik između dvije strane te je 1562. godine provela Siječanjski edikt. To je bio dokument koji je dozvoljavao protestantima da održavaju religijske obrede u Francuskoj, sve dok su izvan grada ili gradskih zidina. Ona se nadala da će taj dokument donijeti željeni mir u kraljevstvo.¹⁵² Međutim, dolazi do pogoršanja situacije i početka vjerskih ratova. U ožujku 1562. godine Franjo, vojvoda od *Guisea*, putovao je iz Pariza te se zaustavio u gradiću *Vasi* gdje se održavala misa u crkvi. Pokraj te crkve, Hugeni su održavali svoje vjerske obrede, koji su smetali katolicima. Ni jedna ni druga strana nije mogla održavati svoje propisane obrede te je došlo do velikog krvoprolića.¹⁵³ Zatim je Katarina razgovarala s vođom Hugena, princem od *Kondea*, u namjeri da smanji nasilje, ali opet bezuspješno.¹⁵⁴ Nakratko, Katarina je uspjela odgoditi rat, ali se ubrzo borbe između katolika i protestanata nastavljaju. Princ od *Kondea* i njegovi izaslanici otišli su kraljici Elizabeti u Englesku u rujnu 1562. godine, kako bi potpisali sporazum u *Hampton Courtu*. Elizabeta je obećala protestantima novac i trupe vojske da bi mogli zauzeti luku *Le Havre*.¹⁵⁵ Čuvši za to, Katarina je naredila kraljevim trupama, koje su predvodili vođe obitelji *Guise*, da napadnu grad *Rouen*, koji je bio pod opsadom protestanata.¹⁵⁶ Nakon nekoliko dana *Rouen* je pao, a važna žrtva u tim borbama bio je Antonio, kralj Navare. Antonio je bio pogođen puškom u lijevo rame, a od posljedica rane umire 17. studenog 1562.¹⁵⁷

¹⁵⁰ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 64.-65.

¹⁵¹ Lucati, *Katarina de Medici*, 180.-181.

¹⁵² Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 66.

¹⁵³ Williamson, *Catherine de' Medici*, 128.-129.

¹⁵⁴ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 67.-68.

¹⁵⁵ Frieda, *Catherine de Medici*, 164.-165.

¹⁵⁶ Williamson, *Catherine de' Medici*, 140.-141.

¹⁵⁷ Lucati, *Katarina de Medici*, 194.

Jedan od ključnih događaja dogodio se 1563., kada je smrtno ustrijeljen vojvoda od *Guisea*, odlazeći iz Orleana. Njegov atentator zvao se *Poltrót de Mere* te su Katolici vjerovali da iza atentata stoji admiral *Coligni*.¹⁵⁸ Naime, Katarina je shvaćala *Guiseovu* smrt veoma povoljnom za daljnji razvoj situacije između protestanata i katolika.¹⁵⁹ Stoga je 18. ožujka 1563. potpisan mir u *Amboiseu* koji je označio kraj prvog građanskog rata. Ističe se da je Katarina bila ispunjena velikom srećom jer je uspjela napraviti ono što je već pokušavala godinama. Međutim, bez obzira na sklopljeni mir, nijedna strana nije bila u potpunosti razoružana.¹⁶⁰

Nadalje, Katarina je tada najviše vremena provela na dvoru, ali su u zemlji postojale i dalje tenzije.¹⁶¹ Tenzije su ponajviše postojale zbog supruge umrloga vojvode, *Ane d'Etamp*, koja je tražila pravdu i kaznu za admirala *Colignija*, ali Katarina to nije dopuštala. Nadalje, kralj Karlo IX. je dosegao godine kada može i sam vladati kraljevstvom. Iako je kralj Karlo IX. još uvijek bio slab i nedorastao tom velikom zadatku, Katarina ga je htjela što prije učiniti kraljem, kako ne bi došlo do nekakvog previranja među plemstvom.¹⁶² Ona odlučuje da Karlo IX. sa svojim dvorom krene na put kroz državu kako bi narod upoznao svog novog kralja.¹⁶³ Putovanje je trajalo od 24. siječnja 1564. do 1. svibnja 1566. godine.¹⁶⁴ Nakon putovanja, tenzije između katolika i protestanata još više rastu zbog niza sukoba koji se pojavljuju u španjolskoj Nizozemskoj u ljeto 1566. godine.¹⁶⁵ Događaju se brojne bitke, od kojih u jednoj umire glavni zapovjednik Francuske *Montmorensi*.¹⁶⁶ Katarina je stalno pozivala na mir, ali uzalud, bitke su se nastavile redati. Međutim, vidjevši da su Hugenoti postali još snažniji te da nemaju namjeru prestati sa sukobima, Katarina mijenja svoje stajalište i nema namjeru više tražiti mir. Gledajući s Katarininog stajališta, vidi se da je njoj obitelj na prvom mjestu te da je spremna sve učiniti radi zaštite svoje obitelji.¹⁶⁷ No, Katarininu borbenost zasjenjuje i tuga jer njezina kći Elizabeta tijekom rađanja djeteta umire 1568. godine. Elizabeta je bila poveznica Francuske i Španjolske te njezinom smrću ta poveznica nestaje.

¹⁵⁸ Frieda, *Catherine de Medici*, 168.-169.

¹⁵⁹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 69.

¹⁶⁰ Lucati, *Katarina de Mediči*, 197.-198.

¹⁶¹ Frieda, *Catherine de Medici*, 171.

¹⁶² Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 70.

¹⁶³ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 81.

¹⁶⁴ Knecht, *Catherine de' Medici*, 101.

¹⁶⁵ Frieda, *Catherine de Medici*, 198.

¹⁶⁶ Lucati, *Katarina de Mediči*, 243.-244.

¹⁶⁷ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 88.

Katarina je htjela novu poveznicu između te dvije države koja bi uključivala njezinu kći Margaretu i španjolskog kralja Filipa II., ali Filip II. odbija imati ikakve veze s Katarinom i Francuskom.¹⁶⁸ Nadalje, Katarina na mjesto generala-pukovnika postavlja svog drugog sina Henrija, vojvodu od *Anžua*.¹⁶⁹ Navodi se kako je Henri oduvijek bio Katarinin miljenik među svom njezinom djecom.¹⁷⁰ U proljeće 1569. Henri je predvodio kraljevsku vojsku u borbi protiv Hugena te ostvario značajnu pobjedu koja je rezultirala smrću princa od *Kondea*.¹⁷¹ *Kondeovom* smrću, admiral *Coligni* postao je vođa Hugena.¹⁷² Katarina je time bila nezadovoljna jer je s princem od *Kondea* mogla pregovarati i sklopiti nekakav sporazum, dok je *Coligni* bio krut i nepopustljivog karaktera.¹⁷³

Uz stalne protestantske i katoličke sukobe, Katarina je uvidjela priliku sklapanja brojnih brakova koji će povezati Francusku s ostalim europskim zemljama. Ona je uspjela sklopiti brak između njezinog sina i francuskog kralja Karla IX. i kćeri cara Svetog Rimskog Carstva, Elizabetom. To je pridonijelo savezu Francuske s velikim i snažnim Svetim Rimskim Carstvom.¹⁷⁴ Potrebno je spomenuti da je Katarinin odnos sa svojim sinom Karlom bio jednostavan te da se ona nije nimalo bojala da će izgubiti kontrolu nad njim. Karlo je slušao sve njezine naredbe te je Katarina tada bila glavni vladar Francuske.¹⁷⁵ Također, Katarina je ponudila svoga sina Henrija engleskoj kraljici Elizabeti, kako bi sklopila savez između Francuske i Engleske, ali je Elizabeta odbila.¹⁷⁶

¹⁶⁸ Frieda, *Catherine de Medici*, 210.-211.

¹⁶⁹ Knecht, *Catherine de' Medici*, 117.

¹⁷⁰ Lucati, *Katarina de Mediči*, 210.

¹⁷¹ Williamson, *Catherine de' Medici*, 185.

¹⁷² Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 92.

¹⁷³ Lucati, *Katarina de Mediči*, 248.

¹⁷⁴ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 77.

¹⁷⁵ Williamson, *Catherine de' Medici*, 198.

¹⁷⁶ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 77.

7. BARTOLOMEJSKA NOĆ – VRHUNAC VJERSKIH SUKOBA U FRANCUSKOJ

Stvarajući političke veze i sve veći utjecaj, Katarina je predložila brak svoje kćeri Margaret i Henrija od Navare, mladog nasljednika Antonija i jednog od vođe Hugena. ¹⁷⁷ Navodi se da je Margareta bila jako nezadovoljna ovim prijedlogom te je satima ležala u krevetu i plakala. ¹⁷⁸ Navodno su postojale i glasine da su kralj Karlo i Katarina jednom upali u Margaretinu sobu te ju pretukli zbog njezine neposlušnosti i tvrdoglavosti. ¹⁷⁹ Naposljetku je Margareta pristala te se pripremala za samo vjenčanje. ¹⁸⁰ Također, protiv ovog braka bila je majka mladoženje, odnosno kraljica Navare Ivana III. Razlog tomu bila je razlika između vjerskih uvjerenja te je ona čak zatražila da se Margareta preobrati na protestantizam. Katarina je s njom uspjela dogovoriti brak. Međutim, nekoliko tjedana prije vjenčanja Ivana III. umire od nepoznate bolesti. Na dvoru su se razglasile glasine da je umrla od otrova te je da kriva Katarina, kojoj su sva moguća ubojstva od otrova pripisivali prema njezinoj obiteljskoj lozi. No, navodi se da je Ivana već dugo vremena bolovala te da Katarina nije imala nikakve veze s njezinom smrću. ¹⁸¹ Katarina je ovim brakom htjela stvoriti novi savez i njezin glavni cilj bio je mir, a ne vjerska dominacija. ¹⁸² Svadbene svečanosti bile su zakazane za 18. kolovoza 1572. te su trebale trajati cijeli tjedan. ¹⁸³ Nekoliko tisuća katolika i protestanata se slilo u prijestolnicu kraljevstva. Katolici i protestanti su se omraženo susretali i zaobilazili na dvoru, odnosi su bili napeti te se nekako u zraku osjećala bitka. ¹⁸⁴ Naime, prije nego je Ivana III. umrla, ona je poručila *Coligniju* da čuva njezinog sina jer sama ženidba s kraljičinom kćeri, ne predstavlja sigurnost. ¹⁸⁵ U tjednima prije svadbenih svečanosti, *Coligni* je imao veliku ulogu u političkom smislu te je stalno vršio pritisak na kralja Karla IX. *Coligni* je nagovarao kralja Karla da povede svoju bitku protiv Španjolske i ostvari pobjedu koja bi mu pomogla pri stvaranju velike reputacije među stanovnicima. ¹⁸⁶

¹⁷⁷ Neale, *The Age of Catherine de Medici*, 74.

¹⁷⁸ Williamson, *Catherine de' Medici*, 203.

¹⁷⁹ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 93.

¹⁸⁰ Williamson, *Catherine de' Medici*, 203.

¹⁸¹ Lucati, *Katarina de Mediči*, 264.-266.

¹⁸² Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 96.

¹⁸³ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 78.-79.

¹⁸⁴ Philippe Erlanger, *St. Bartholomew's night: The Massacre of Saint Bartholomew* (Westport, Connecticut: Greenwood Press, 1975), 129.

¹⁸⁵ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 97.

¹⁸⁶ Williamson, *Catherine de' Medici*, 205.-206.

Pošto se Katarini nisu sviđale *Colignijeve* ideje, kralj Karlo IX. se nalazio na razmeđu između mišljenja *Colignija* i svoje majke. Naime, *Coligni* je iskorištavao svaku Katarininu odsutnost na dvoru, da bi se sve više približio kralju. Katarina je znala za *Colignijev* utjecaj, ali nije još htjela ništa poduzeti jer je on bio na druge načine od važnosti. Nadalje, vjenčanje je prošlo vrlo glatko i bez nekih većih problema, ali kasniji događaji bili su prava katastrofa.¹⁸⁷ Vraćajući se kući s dvora, *Coligni* je bio upucan i ranjen, ali ne i ubijen. Bilo je to 22. kolovoza 1572. godine.¹⁸⁸ Navodi se da je Katarina bila odgovorna za neuspjeli atentat *Colignija*, ali ne sa sigurnošću.¹⁸⁹ Zatim je mnoštvo Hugenota pohrlilo *Coligniju* u Pariz i tražilo osvetu. Kralj Karlo IX. bio je bijesan na pokušaj ubojstva te je naredio detaljnu istragu i zaprijetio je obitelji *Guise*. Večer tog istog dana trebala je proći mirno u sklopu svadbene svečanosti, međutim, katolici i protestanti ubrzo odlaze svojim odajama.¹⁹⁰ Hugenoti su se nalazili naoružani na ulicama Pariza te su bili spremni provaliti u kraljevski dvor. Čuvši od svog špijuna među Hugenotima, Katarina je uspjela saznati da se sprema ubojstvo kraljeve obitelji.¹⁹¹ Tijekom dana 23. kolovoza održavana su brojna vijeća na kojima su prisustvovali Katarina i njezini ljudi od povjerenja. Oni su raspravljali o njihovom idućem potezu te je Katarina došla na ideju da završe što su počeli.¹⁹² Naime, kralj Karlo prvotno je naručio uhićenje *Guiseovih* jer ih je smatrao odgovornim za atentat nad *Colignijem*. No, Katarina dolazi na ideju da prizna kralju da je ona odgovorna za taj atentat te je bila uvjerena da ju on neće dati ubiti. Katarina je priznala te je čak uspjela nagovoriti kralja da je *Coligni* izdajica te da njega treba ubiti. Ona je svojom lukavštinom odlučila da je toga dana vrijeme za krvoproliće i za završetak sukoba s Hugenotima. Kralj Karlo IX. ju je poslušao i dao naredbu da ubije sve Hugenote te da mu tako nitko ne može predbacivati.¹⁹³ Iako su Hugenoti bili većinom slabiji u vojnom smislu, uvijek je njihov politički utjecaj jačao. No, ovaj put nisu imali šanse. U noći s 23. na 24. kolovoza odjeknula su zvona na katedrali te je započelo ubijanje protestanata, kasnije poznato kao Bartolomejska noć. U Parizu je poginulo oko tri tisuće protestanata.¹⁹⁴ Navodi se da je Katarina sastavila popis protestanata koji moraju biti ubijeni, uključujući i *Colignija*. Ovaj čin govori koliko je Katarina bila uvjerena u svoju odluku o ubijanju protestanata da je čak sastavila i popis.

¹⁸⁷ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 79.

¹⁸⁸ Neale, *The Age of Catherine de Medici*, 77.

¹⁸⁹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 80.

¹⁹⁰ Lucati, *Katarina de Mediči*, 277.-278.

¹⁹¹ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 104.

¹⁹² Frieda, *Catherine de Medici*, 264.-265.

¹⁹³ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 104.

¹⁹⁴ Anette Voelker-Rasor, *Rani novi vijek*, prev. Milka Car Prijić i Vlasta Švoger (Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga, 2016), 27.

Katarina je inzistirala da treba poštediti Margaretinog supruga Henrija i njegovog rođaka *Kondea* jer se bojala da će ostati bez zaštite te biti u potpunoj nemilosti kod obitelji *Guise*, nakon pokolja.¹⁹⁵ Isto tako, ovaj masakr Hugenota nije bio samo ograničen na grad Pariz, već su se krvoprolića događala u okolnim mjestima. Neki su shvatili kraljevu naredbu prilikom da pobiju sve protestante u državi tijekom idućih nekoliko dana.¹⁹⁶ Vijesti o Bartolomejskoj noći, različito su primili vodeći ljudi u Europi tadašnjeg vremena. Kralj Karlo primio je posebne čestitke i blagoslov od pape Grgura XIII. koji je htio da mu se dodijeli medalja.¹⁹⁷ Spominje su da mu je Filip II., kralj Španjolske, aplaudirao.¹⁹⁸ Navodi se da je Katarini reputacija tada bila narušena te je izgubila naklonost brojnih europskih vladara. Nakon što su se malo smirile strasti od Bartolomejske noći, Katarina je imala velike planove za svoga sina Henrija od *Valoisa*. Naime, smrću poljskog kralja Žigmunda II. Augusta, poljsko prijestolje ostalo je bez nasljednika.¹⁹⁹ Katarina i kralj Karlo uspijevaju dogovoriti s vijećem plemstva u Poljskoj da novi kralj postane Henri. Stoga je 11. svibnja 1573. godine službeno Henri od *Valoisa*, izabran za kralja Poljske. Katarina je ovu vijest primila s velikim oduševljenjem. Međutim, Henri neće puno vremena provesti na poljskom prijestolju. Dok je kralj Karlo IX. bio sve slabiji i osjećao se lošije, dolazilo je Henrijevo vrijeme na francuskom prijestolju.²⁰⁰

¹⁹⁵ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 105.

¹⁹⁶ Knecht, *Catherine de' Medici*, 160.

¹⁹⁷ Lucati, *Katarina de Mediči*, 292.

¹⁹⁸ Williamson, *Catherine de' Medici*, 232.

¹⁹⁹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 84.

²⁰⁰ Frieda, *Catherine de Medici*, 283.-294.

8. POSLJEDNJE GODINE KATARININOG ŽIVOTA

Otkako je Henri otišao vladati Poljskom, njegov brat i francuski kralj Karlo IX. bio je stalno bolestan.²⁰¹ Karlo IX. patio je od tuberkuloze te su ga mučili jaki bolovi u glavi. Katarina je vladala u njegovo ime, dok se nije Henri vratio u Francusku.²⁰² Naposljetku, kralj Karlo IX. umire 30. svibnja 1574. godine, a mijenja ga na prijestolju Henri III.²⁰³ Njegova krunidba održana je 13. veljače 1575. godine. Samo dva dana poslije krunidbe, Henri III. oženio se *Louisom de Vaudemont*, koja je bila rođakinja obitelji *Guise*. Katarina je ovim vjenčanjem bila razočarana jer je predložila vjenčanje Henrija s kćeri švedskog kralja.²⁰⁴ Nadalje, za vrijeme Henrijeve vladavine, Katarina je imala pedeset i pet godina. Od Katarinine djece ostali su kralj Henri III., navarska kraljica Margareta i Franjo-Herkul vojvoda od *Alenkona*.²⁰⁵ Za vrijeme Henrijeve vladavine dolazi do obiteljskih problema. Nije bila tajna da je Henri bio Katarinin miljenik.²⁰⁶ Naime, Katarina je dala zatvoriti njegovog brata Franju-Herkula u zatvor, kako ne bi zatražio francusku krunu te da bi osigurala Henriju prijestolje. Krajem 1574. Franjo-Herkul, vojvoda od *Alenkona*, bježi iz zatvora i pridružuje se Hugenotima u pobuni. Uz pomoć protestanata, on traži od kralja određene vjerske i političke reforme. Katarina je dogovorila sporazum kojim vojvoda od *Alenkona* dobiva provincije te je Hugenotima dopušteno bogosluženje u većim dijelovima Francuske.²⁰⁷ Bez obzira na postignuti mir, na jugu Francuske ponovno izbijaju sukobi.²⁰⁸ Franjo-Herkul postao je vođa Hugenota sa svojom vojskom od trideset tisuća vojnika. Tada se činilo da se raspada Katarinina zamisao održavanja stalnog mira nakon pokolja tijekom Bartolomejske noći. Isto tako, Katarina je sebe uvjeravala da Henri vlada dobro državom, iako to nije bilo istina.²⁰⁹ Henri je više pažnje pridavao svom odijevanju i zabavama na dvoru te je čak osnovao skupinu mladih dvorjana koja ga je morala stalno zabavljati, a zvala se „Minjoni“. On je nemilice trošio kraljevski novac na zabave na dvoru.²¹⁰

²⁰¹ Lucati, *Katarina de Mediči*, 319.

²⁰² Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 85.

²⁰³ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 112.

²⁰⁴ Knecht, *Catherine de' Medici*, 179.

²⁰⁵ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 88.

²⁰⁶ Frieda, *Catherine de Medici*, 311.

²⁰⁷ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 117.-118.

²⁰⁸ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 90.

²⁰⁹ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 119.

²¹⁰ Lucati, *Katarina de Mediči*, 335.-336.

Katarinina glavna uloga, za vrijeme Henrijeve vladavine, bila je putovati zemljom i sklapati brojne mirovne sporazume.²¹¹ Također, Katarina je uvidjela da bi Margaretin suprug, Henri od Navare, mogao biti idući kralj Francuske prema liniji nasljeđivanja. Katarina je znala da bi on bio bolji vladar za Francusku od njezinog sina Henrija.²¹² Naime, Henri je malo mario za političke i vjerske događaje te je sve više trošio novac. Katarina je bila sve više razočarana svojim sinom te napušta kraljevski dvor u *Louvreu* i odlazi u drugo boravište. Usto, bolovala je od reumatske bolesti te se sve teže mogla kretati.²¹³ Tijekom 1580. godine, Katarina je s očajem promatrala svoju djecu koja su se sve više sramotila. Naime, iste godine izbio je novi rat između protestanata i katolika te je kralj Henri vodio brojne bitke. U međuvremenu, kraljčina kći Margaret se vratila iz Navare u Pariz jer je bila ponižena suprugovom ljubavnom aferom.²¹⁴ Franjo-Herkul ubrzo je obolio od iste bolesti koja je prije savladala njegova dva starija brata te on umire u lipnju 1584. godine.²¹⁵ Njegovom smrću, dinastija *Valois* nije imala nasljednika na prijestolju, pošto kralj Henri III. i njegova supruga nisu imali djece. Isto tako, kralj Henri nije se protivio tome da ga naslijedi Henri od Navare, ali su se papa i obitelj *Guise* izrazito tome protivili.²¹⁶ Zatim je vojvoda od *Guisea*, Henri, okupio vojsku i odlučno krenuo u pohod na francusku krunu. Saznavši za to, Katarina je, u svakom slučaju, htjela sklopiti mir s obitelji *Guise*, što je u konačnosti i učinila 1585. godine u *Nemuru*. No, mir je bio izričito nepovoljan za protestante te njihova ljutnja još više raste.²¹⁷ Naime, dolazi do prekida mira kada papa Siksto V. izopćuje Henrija od Navare iz katoličke crkve i tako mu onemogućuje svako pravo dolaska na prijestolje.²¹⁸ Tada je započeo novi rat prozvan „Rat Triju Henrija“, koji je trajao od 1585. do 1589. godine. To je bio rat za francusko prijestolje između kralja Henrija III., navarskog kralja Henrija i Henrija, vojvode od *Guisea*.²¹⁹ Katarinino tadašnje stanje bilo je loše te je ona bila umorna od života. Katarina je izgubila svaku nadu u preodgoj sinovog vladanja državom. Osjetila je da dolaze posljednji dani njenog života, stoga je odlučila provesti ih u tjelesnom i duševnom miru u tišini svoje palače.²²⁰

²¹¹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 90.-91.

²¹² Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 122.-125.

²¹³ Lucati, *Katarina de Mediči*, 346.-347.

²¹⁴ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 131.-132.

²¹⁵ Knecht, *Catherine de' Medici*, 216.-217.

²¹⁶ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 91.

²¹⁷ Lucati, *Katarina de Mediči*, 356.

²¹⁸ Frieda, *Catherine de Medici*, 356.

²¹⁹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 91.-92.

²²⁰ Lucati, *Katarina de Mediči*, 357.

Pokušala još nekoliko puta sklopiti konačni mir s jednom i drugom stranom, ali nije uspjela. Također, pokušala je savjetovati svoga sina Henrija, ali ju je odbijao poslušati.²²¹ Katarinin posljednji čin bio je Edikt jedinstva, potpisan 1. srpnja 1588. godine. Tim ediktom, njezin sin Henri prepustio je vlast vojvodi od *Guisea* te je napustio Pariz.²²² Navodi se da je Katarinina prisutnost pri potpisivanju sporazuma omogućila bježanje njezinog sina Henrija iz Pariza.²²³ Međutim, bijes kralja Henrija rastao je prema vojvodi od *Guisea* te on naruči njegovo ubojstvo koje je obavljeno 23. prosinca 1588. godine.²²⁴ Katarinino stanje se sve više pogoršavalo te je ona jedva mogla disati.²²⁵ Na kraju svog života, uspjela je sastaviti oporuku kojom gotovo sve svoje stvari, odnosno palaču, ljetnikovac i dragulje ostavlja svome sinu Henriju.²²⁶ Naposljetku, Katarina umire 5. siječnja 1589. godine. Naime, nakon majčine smrti, Henri III. nije dugo ostao na francuskom prijestolju. Kralj Henri III. i Henri od Navare sklopili su sporazum te su zajedno počeli ratovati protiv katolika. U kolovozu 1589. godine, kralj Henri III. je ubijen, tako što ga je jedan redovnik probo nožem. Stoga je vladavina dinastije *Valois* završila. Katarinina ideja da njezini sinovi i dinastija *Valois* vladaju još dugo godina Francuskom, nije se ostvarila. Kralj od Navare, Henri, postao je prvi protestantski kralj na francuskom prijestolju, prozvan kralj Henri IV., te je omogućio Francuskoj vladavinu Burbonaca još nekoliko stoljeća.²²⁷

²²¹ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 93.

²²² Williamson, *Catherine de' Medici*, 272.

²²³ Lucati, *Katarina de Mediči*, 367.

²²⁴ Whitelaw, *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*, 144.-145.

²²⁵ Frieda, *Catherine de Medici*, 381.

²²⁶ Lucati, *Katarina de Mediči*, 378.

²²⁷ Somervill, *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*, 94.

9. ZAKLJUČAK

Katarina de Medici obilježila je francusku povijest tijekom 16. stoljeća. Iako je bila talijanskog porijekla, ona se iznimno trudila poboljšati status i ekonomski položaj Francuske. Njezin život prožet je brojnim usponima i padovima koji su utjecali na donošenje njezinih odluka. Katarina je obilovala raznim osobnostima poput domišljatosti, lukavosti, mudrosti i okrutnosti, što bi svaki moćan vladar trebao imati.

U radu je detaljno prikazan Katarinin život te su, također, opisani događaji koji su vodili do njezinog glavnog životnog dostignuća. Analizirani su načini njezinog vladanja koji su pokazali da je Katarina itekako bila sposobna vladarica. Katarina je prvotno došla u Francusku na osnovu svog slavnog prezimena Medici, a zatim je postupno gradila svoj položaj na dvoru. Stjecala je brojne prijatelje te je imala čvrst karakter, a različite okolnosti su joj pomalo olakšale dolazak na samo prijestolje. S vremenom je njezin utjecaj na francuskom dvoru jačao te je dobivala sve veću ulogu u politici. Primjerice, za vrijeme odsutnosti svoga muža Henrija, Katarina je dobivala ulogu regentice te se brinula o opskrbi vojske, dok je kasnije ona imala toliki utjecaj da je bila odgovorna za pokolj protestanata. Međutim, ona nije u potpunosti kriva za pokolj. Iako je prva pokrenula atentat na *Colignija* te je značajno utjecala na kralja i početak pokolja, važno je istaknuti da je većinu svog vremena pokušavala stvoriti mir između dvije zaraćene strane. Pokolj Hugenota se ne može sam po sebi opravdati, ali je Katarina u tom trenutku okrutno djelovala, vjerujući da tako štiti svoju obitelj.

Katarinin prvi dio života bio je izričito težak, ali je zbog svog prezimena Katarina bila vrijedna brojnim utjecajnim ljudima. Došavši na francuski dvor, Katarina je uvidjela da joj je to jedina prilika da se pokaže „u najboljem svijetlu“, kako se ne bi morala vraćati u zaraćene talijanske prostore i samostane. Ona je to i učinila te je „zgrabila“ pruženu priliku i iskoristila ju na najbolji mogući način. Njezin glavni dio života obuhvaćen je brojnim političkim „igramama“ i spletkama te nastojanjima da omogući i osigura bolji život svojoj djeci. Također, htjela je osigurati da njezina djeca i budući potomci još dugo godina vladaju Francuskom. Isto tako, ona je svojoj djeci sklapala brojne brakove kojima je htjela proširiti svoju dinastiju diljem Europe. Bartolomejska noć ostavila je dubok trag u njezinoj povijesti vladavine jer je na okrutan način odlučila djelovati prema protestantima.

10. POPIS LITERATURE

1. Baumgartner, Frederic J. *Henry II, King of France 1547.-1559*. Durham, NC: Duke University Press, 1988.
2. Carpentier, Jean i Lebrun, Francois. *Povijest Francuske*. Prevela Vesna Pavković. Zagreb: Barbat, 1999.
3. Erlanger, Philippe. *St. Bartholomew's night: The Massacre of Saint Bartholomew*. Westport, Connecticut: Greenwood Press, 1975.
4. Frieda, Leonie. *Catherine de Medici*. London: Weidenfeld & Nicolson, 2003.
5. Gordetsky, J., Rabinowitz, R. i O'Brien, J. „The „infertility“ of Catherine de Medici and its influence on 16th century France“. *The Canadian Journal of Urology* 16 (2009), br. 2: 4584.-4588.
6. Gortner, Christopher W. *Ispovijesti Katarine Medici*. Prevela Nevena Erak. Zagreb: Lumen izdavaštvo, 2011.
7. Havemeyer, Janie. *Catherine de' Medici: „The Black Queen“*. Foster City, CA: Goosebottom Books, 2011.
8. Heritier, Jean. *Catherine de Medici*. London: George Allen & Unwin LTD, 1963.
9. Kalogridis, Jeanne. *The Devil's Queen: A Novel of Catherine de Medici*. New York: St. Martin's Griffin, 2010.
10. Knecht, Robert Jean. *French Renaissance Monarchy: Francis I and Henry II*. London ; New York: Longman, 1984.
11. Knecht, Robert Jean. *Catherine de' Medici*. New York: Routledge, 2014.
12. Lucati, Ivo. *Katarina de Mediči*. Preveo Ante Rojnić. Zagreb: Epoha; Novi Sad: Progres, 1966.
13. Meyer, Carolyn. *Duchessina, A Novel of Catherine de' Medici*. Orlando, Fla.: Harcourt, 2007.

14. Neale, John Ernest. *The Age of Catherine de Medici*. New York: Harper & Row, 1962.
15. Plaidy, Jean. *Žena Zmija*. Preveo Ozren Doležal. Zagreb: Mozaik knjiga, 2011.
16. Riley, Judith Merkle. *Gospodar želja*. Prevela Maja Opačić. Zagreb: Znanje, 2017.
17. Sichel, Edith. *Catherine de' Medici and The French Reformation*. New York: E. P. Dutton and Company, 1905.
18. Somervill, Barbara. *Catherine de Medici: The Power Behind The French Throne*. Minneapolis, Minn.: Compass Point Books, 2005.
19. Voelker-Rasor, Anette. *Rani novi vijek*. Prevele Milka Car Prijić i Vlasta Švogler. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga, 2016.
20. Watson, Sheila. *Mary Queen of Scots*. Hove: Wayland, 1995.
21. Whitelaw, Nancy. *Catherine de' Medici and The Protestant Reformation*. Greensboro, N.C.: Morgan Reynolds Pub., 2005.
22. Williams, Hugh Noel. *Henri II.: His Court and Times*. London: Methuen, 1910.
23. Williamson, Hugh Ross. *Catherine de' Medici*. New York: Viking Press, 1973.
24. Young, George Frederick. *The Medici*. New York: Modern Library, 1933.